

ФЕЩЕНКО-ЧОПІВСЬКИЙ Іван Андріанович (20. 01. 1884, м. Чуднів, нині Житомирського р-ну Житомирської обл. — 02. 09. 1952, с-ще Абезь, Республіка Комі, РФ) — фахівець у галузі матеріалознавства, громадсько-політичний діяч. Батько [І. Богун-Чопівської](#) та [Ю. Фещенка-Чопівського](#). Член-кореспондент Польської академії технічних наук (1933). Дійсний чл. НТШ (1926). Закічив Житомирську реальну гімназію (1903), Київський політехнічний інститут (1908), де й працював від 1909. Учасник українського руху як чл. «Української громади», київської «Просвіти», Українського наукового товариства. 1913—14 перебував на стажуванні у Німеччині. Після повернення в Україну брав участь у політичному житті: чл. УЦР, голова Київської губернської ради, Київської міської національної ради; за доби УНР та Директорії входив до складу урядів, зокрема був міністром торгу й промисловості в уряді В. Голубовича, заступником Прем'єр-міністра та Міністром народного господарства в уряді С. Остапенка. Належав до Української партії соціалістів-федералістів. Від 1917 за дорученням М. Грушевського здійснював збір та аналіз матеріалів про природні багатства України. Від 1922 працював у Варшавській політехніці та очолював кафедру металографії й загальної металургії Гірничо-металургійної академії у Кракові. Водночас від 1923 — професор кафедри металургії Української (таємної) політехніки та викладач Технічних курсів Українського технічного товариства у Львові. 1927 здобув докторат, 1931 — ступінь доктора наук габілітованого. Від 1928 — керівник дослідної лабораторії металургійного заводу

«Байльдон» у м. Катовіце (Польща). Від 1941 був членом Українського національного об'єднання, очолював його Катовіцьку управу. Заарештований 1945 радянськими органами державної безпеки у Катовіце, засуджений до 15-ти р. заслання, де й помер. 1996 під час експедиції в Абезь віднайдено та впорядковано його могилу. Наукові дослідження присвячені проблемам дифузії, хімічно-термічної та термічної обробки, фізичної хімії. Зробив вагомий внесок у побудову діаграм стану «залізо—вуглець» з урахуванням домішок фосфору, кисню, силіцію та олова; дослідив процеси поверхневого зміцнення легованих сталей, їхні магнітні характеристики. Створив методологію побудови подвійних та потрійних діаграм стану, розробив принцип системного підходу для теоретичного аналізу рівнянь хімічної термодинаміки та концепцію поєднання пластичної деформації з термічною обробкою металів. Автор книги спогадів «Хроніка мого життя», опублікованої 1992 у Житомирі. Ім'ям Ф.-Ч. названо вулиці у Львові та Житомирі. На будівлі Гірничо-металургійної академії у Кракові та на придбаному ним будинку у Львові встановлено меморіальні дошки.

Основні праці

Природні багатства України. Ч. 1—2. К., 1918—19; Cementacja żelaza, niklu i kobaltu borem i beryem. Warszawa, 1927; Blachy kotłów parowych. Warszawa, 1927; Економічна географія України: Для середніх шкіл. К.; Відень; Л., 1922; Metaloznawstwo. Cz. 1—3. Warszawa, 1930—36.

Рекомендована література

1. Фещенко-Чопівський Ю. Фещенко-Чопівський І. — професор, український вчений, політичний і громадський діяч: Біогр. нарис з приводу 80-ліття його народження. Нью-Йорк, 1964;
2. Романів О. Життя та творчість Івана Фещенка-Чопівського // Укр. матеріалознавство: Зб. Т. 1. Л., 1994;
3. Іван Фещенко-Чопівський: Життєписно-бібліогр. нарис. Л., 1999;
4. Іван Фещенко-Чопівський: Бібліогр. нарис. Л., 2000;
5. Рильніков Б. С., Понеділок Г. В. Іван Фещенко-Чопівський: вчений та педагог: До 125-річчя від дня народж. Л., 2009.

В. Г. Дрозд

Бібліографічний опис:

Фещенко-Чопівський Іван Андріанович / В. Г. Дрозд // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2022. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-77794>. – Останнє поновлення : 2025.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).